

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hozdva:
 Egész évre 14.40
 Fél évre 7.20
 Negyed évre 3.60
 Egy óra 1.20
 Egyes szám 4 fill.

UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:
 Egész évre 24.-
 Fél évre 12.-
 Negyed évre 6.-
 Egy óra 2.-
 Egyes szám 6 fill.

POLITIKAI NAPILAP
AZ ORSZÁGOS EGYESÜLT FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PART ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA
 Alapította:
GOMBOS FERENCZ.

Szerkesztőség:
 D. Ák Ferencz-utca 19. sz.

Kiadóhivatal:
 D. Ák Ferencz-utca 19. sz.

Husvét után.

A keresztyén világ legmagasztosabb ünnepe vagyunk. Mert a husvét legmagasztosabb ünnepünk, amely az élet diadalát hirdeti nekünk a halál felett. Az élet diadalát, amely azt a boldog reménységet táplálja bennünk, hogy a földön örök élete van mindannak, ami az élet megfeszítését szolgálja. Így tehát minden egyes pillanat, melyet a részvét letöröl, minden jó, mely az őszinte szívből jön, minden fájt seb, melyet a szeretet bekötöz, minden kiomló vér, melytől az önfeláldozás fakaszt tulajdonképpen az élet diadalát sejtíti elő. Ez a szent hit lopta el minden bánatos arcra a husvét nagy igazságot: hogy a mi világunk, melynek vannak boldog örömei, sötét emlékei, tisztító szenvedései, nem emulásra, nem megsemmisülésre teremtve.

És ez a husvét igazság talán soha nem munkált úgy bennünk a szívünkbe, soha sem váltott ki belőlünk olyan megnyugtató érzéseket, mint éppen most, amikor a halál üli diadalát, mert ma mindenkinek a szívébe világít egy tisztító sugár az örökkévalóságból, hogy kioldja az életnek igazi célját, amit olyan régen keresünk úgy az egyes ember, mint maga az emberiség. Ennek a sugárnak fényénél megláthatjuk azt a királyi utat, amely a szenvedések keresztségén át vezet a biztos diadal felé. Mindenki megérezhette, hogy ez a sok nyugtalan éjszaka, az itthon maradtak szent árvasága, annyi önként feláldozott élet nem lehet más, mint egy felséges nagypénteki áldozat, melyre egyszer husvét következik.

Hozz meg azért a maga nagypénteki áldozatát minden magyar anya, mert ha a pusztító harc letépte is szívéből a szeretetet, az omló könnyeket felszárítja a husvét igazság. Mint a szívárvány az égen, eloszlik a jelen kiáldozása és helyét büszke, reményteljes fel. Remény, amely arról szól, hogy méltó tetteivel a Mária sorsára, mert a halálig terjedő hűség vértanújának adhatott életet. Mert hazának nemcsak az odaadó munka verejtékére van szüksége, hanem néha polgárainak omló vérére is. Erre az áldozatra pedig a sötét, komor felhőjéből csak helybenragyoghat alá. Hozza meg a maga nagypénteki áldozatát minden magyar hitves, mert a sötét, súlyos veszteség kínos perceit, boldog örömmel taníthatja majd meg kicsinyeit arra, hogy tiszteljék azt, aki önfeláldozásban kereszte a boldogságot. Panaszait részvéttel hallgatja a csillagos égből. A kétségbeesés eldöklő zokogásából válaszul egy erősebb hang szól elő, amely megtanítja őket arra, hogy a szenvedésben is van ádás. Lázongó fájdalmuk elmúl és haláljuk jelül szemükből égő fény ragyog. A föld porába még sok elszánt hős áldozatként véreinek kell hullaniuk. Mert a halál teszi az életet igazsággá, az igazságot örök diadalommá.

A husvét igazsága tehát az életnek az igazsága. Az emulás bűni, remélni, szeretni a hit. Amikor a halál hatalma megtörik, az élet az élet diadalmas ura. A közös fájdalom, mint az összekapcsolható kábelek, összeköt bennünket. Az önző érdekeknek, a csalásnak, a képmutatásnak vége lesz. A szeretet uralkodó hatalommá válik, hogy megtartsa azt, ami elveszett. A sírhalmokra ráborul a reménység angyala, a nemzet építő-

munkába fog, a kegyelet elmúl a múltba, az élet pedig új tartalmat nyer. A véres csaták tüzeiben megtépett zászlók pedig vádolni fogják azokat, akik gyáván megfutamodtak legszentebb kötelességeik elől és nem segítettek elő eltemetett nemzeti igazságunk feltámadását. Azok pedig, akik alattuk hulltak el, rég elporladt társaikkal együtt meg fognak jelenni az Örökkévaló Király előtt, hogy szantot adjanak neki a magyarok hűségéről.

Ime a halott természetet már életre csó-

kolta a husvét sugár. És a mi arcunkba még mindig a halál lehellete csap, az északkeleti szellő halálhörgést és temetési éneket hoz felénk. Mi még mindig sötét fásultsággal tekintünk oda, ahol most fagyos szívekkel pihen a jövő. Oh én népem, nemzetem, sokat szenvedett, de nagyra hivatott nép, indulj el még ma bátran a kiomló drága honfiai vér nyomán és keresd meg az Istent, hogy a nagypénteki gyászt magyar földön valtsa fel először a husvét örömmel.

Aracs István.

Heves harcok a Laborc-völgyében.

Háromezernégyszáz orosz fogoly. — Mindenütt visszaverjük az oroszokat. — A vasárnapi és hétfői hivatalos jelentések.

Budapest, április 4. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

(Hivatalos.) A Kárpátokban a harcok a Laborc-völgy mindkét oldalán levő magaslatokon tovább folynak. A keleti kis erőmagaslatokon tegnap végrehajtott ellentámadásunk az eddig leghevesebb ellenséges ellenállásból visszavetette. Vírától keletre is visszavertünk egy erős orosz támadást, ezekben a tegnapi harcokban kétezerhusz oroszot elfogtunk. Az oroszok hágótól északra a helyzet változatlan. Az oroszok újabb támadása rövid harc után meghevesült. Az összes többi harcvezetőn különös esemény nem történt.

Budapest, április 5.

(Hivatalos.) A Kárpátokban a Laborc-völgyében és ennek mindkét oldalán szomszédos szakaszokon heves harcok tovább tartanak. Valamennyi többi arcvonalon helyenkint tüzéses harcok folynak, egyébként nyugalom van. Uscie Biskupienál Zalescykitől keletre nagyobb ellenséges erők megkísérelték, hogy Dnyeszter déli partján lábukat megvegyék, több órai harc után visszavertük őket, egyezernégyszáz oroszot elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Drie Grachten elfoglalták a németek.

Belga vereségek. — Két nap hivatalos jelentései.

Budapest, április 4. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, április 4. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér: Az Yser csatorna mentén Dismuidentől délre csapataink nyugati parton elfoglalták a belgák által megszállott Drie-Grachten helységeit. Dois de Pretreben franciák több előretöréseit visszavertük.

Keleti hadszíntér: Augusztow kernyékén az oroszok támadásait visszavertük.

Berlin, április 5. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér: Drie Grachten helységhez, amely április harmadika óta néhány ház kivételével (a helység északi széle) a mi birtokunkban van, a belgák megerősítéseket igyekeztek vonni, amelyeket azonban tüzéses harcok elűztek. Szintúgy megadályozta tüzéses harcunk a franciáknak az argonnei-erdőségben ellenünk megkísérelt támadásait és az ellenségnek Boureuillettől (Varecnestől délre) eső magaslati állás ellen intézett erős támadása közvetlenül akadályaink előtt összeomlott. A francia gyalogságnak Pont a Mussontól nyugatra ellenünk intézett előre-

törései nem jártak eredménnyel, mi ellenben aknarobbantásokkal Bois de Petreben tért nyertünk.

Keleti hadszíntér: Az oroszoknak Marianpol ellen intézett egy támadását, az ellenségnek súlyos veszteségei mellett, visszavertük, egyéb az egész keleti arcvonalon nem történt.

Egy napi szünetet tartottak a lapok, a közönség tehát egy napig nélkülözötte a tájékoztatást a harctér eseményeiről. Pedig a fegyverek nem pihentek az ünnepek alatt sem, bár ezuttal az orosz-naptár husvétja összeesett a mi husvétunkkal. A kárpáti harcok hevessége sem hagyott alább, sőt talán fokozódott. A harcok sulypontja a Laborc-völgyében van, amelyek még mindig nem értek véget.

Hadműveleteink azonban szerencsésen alakultak, mert a két nap hivatalos jelentései háromezernégyszáz orosz foglyulejtéséről számolnak be.

A német vezérkar jelentései szerint a nyugati harctéren folyt élénkebb harci tevékenység. A németek a belgákkal szemben értek el lokális sikereket, amelyek egy Ysermenti helység elfoglalásához vezettek.

Visszavert orosz támadás Bukovinában

Csernovic, április 5.

Zaleszeiktől keletre a Dnyeszteren előretört orosz támadást visszavertük.

Helyzet a kárpátokban.

Budapest, április 5.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Új hadállásaink összhangba hozzák a duklai vonalat a lupkow-uzsoki harcvonalal és megszüntetik a veszélyt, amely e csoport balszárnyát állandóan fenyegette. Az erőviszonyok kiegyenlítése ezen a szakaszon is folyamatban van. Az uzsoki szoros egész vidéke birtokunkban van és kárpáti hadállásunk, támaszpontjaink kizárják azt, hogy az ellenséges hadsereg mélyebben törhessen be, mert fegyvereik legkisebb balszerencséje végzetes lehet rá.

Az oroszok kegyetlenkedései a Kaukázusban.

Konstantinápoly, április 5.

Az oroszok megtámadták Ardi és Alagueuz kaukázusi helységeket s ott a férfiakat felkoncolták, a nőket meggyalázták.

Husvét a fronton.

Budapest, április 5.

A „Magyarország“ jelenti: A Kárpátokban küzdő csapatainknál szombaton fábri lelkészek szent beszédekét tartottak. Vasárnap a fronthoz közel eső templomokban vezényelték a pihenő századokat. Nagycsütörtökön és nagypénteken meggyöntak a tűzvonalba induló katonák. A husvét ajándékukat teherautokon szállították föl a csapatokhoz.

Megtorpedózott francia hajó.

Páris, április 5.

A Havas ügynökség jelenti: A Paquette—Fecampi francia halászhajót megtorpedózták. A legénység megmenekült.

Elsülyedt holland gőzös.

Newyork, április 5.

A Printz Maurits hollandi gőzös a Hatteras-foknál négy utasával, negyvenkilencfőnyi legénységével nagy viharban elsülyedt.

Goltz basa utazása.

Bécs, április 5.

Van der Goltz basa tábornagy Berlinből Bécsbe, onnan Konstantinápolyba utazott.

Ausztriába internálják a galíciaiakat.

Budapest, április 5.

A M. T. I. jelenti: A Galiciából Magyarországra menekültek részére az osztrák kormány Ausztria több vidékén telepeket létesített. A menekülteket 7-től utnak indítják. A vagyonosoknak szintén távoznunk kell. A belügyminiszter rendelete már elment az összes törvényhatóságokhoz.

Angol rágalom.

Krisztiania, április 5.

Az itteni angol követ közölte a norvég külügyi hivattal, hogy az angol kormány tudomással bír arról, hogy semleges lobogó alatt hajózó német halászhajók kikémlenek, megfigyelik az angol hadihajók mozgásait, azután pedig Marconi-jelkkel, tüstjelekkel értesítik a német hadihajókat. Az angol kormány figyelmet a következményekre, hogy hasonló esetben a halászhajókat vizsgálat nélkül elsülyeszti.

Ellentétes hírek a japán—kinai konfliktusról.

Berlin, április 5.

A japán—kinai konfliktusról ellentétes hírek érkeztek ma. A Daily Telegraph szerint a tárgyalások meghiusultak és *japán csapatok megtámadták a peking—mukdeni utvonalat.* Más angol lapok szerint Japán békés uton mindent el fog érni, amire törekszik.

A németek szakadatlanul bombázzák Ossowiec várát.

Kopenhága, április 5.

A legutóbbi orosz jelentés szerint a németek nehéz tüzérsége szakadatlanul bombázza Ossowiec erősségét. Az orosz jelentés még kiemeli, hogy a barcvonal többi részén, különösen a Skawa és az Omulew vidékein a németek állandóan heves offenzívában vannak.

A török flotta sikere.

Két orosz gőzöst elsülyesztettek a török ágyak. — A Medsidie aknára futott. — Ellenséges aknakutatót elsülyesztettek a Dardanelláknál.

Budapest, április 5.

(Ministertehérség sajtóosztálya.)

Konstantinápoly, április 5. A főhadiszállás közli: Hadiflottánk tegnap *Odessza mellett elsülyesztett két*

orosz gőzöst, még pedig a 20 tonnás Providencet és az 15 tonnás Wastosnajat. A gőz legénységét elfogták. Ezzel az akció egyidejűleg a Medsidie cirkáló a mi ellenséges aknátató üldözése közben csakow erősség közelében ellenséges pához közeledett, aknára futott és elsülyedt. A veszteséget egy akna okozta, mely odesszai és nikolejevi kikötők és a pvidék védelmére elhelyezett aknák közt a tengerbe sodródott. A Medsidie legénységét a közelben tartózkodó török hajók megmentették. A Medsidie cirkáló edigi működése minden dicsőre méltóan, mielőtt a hajó elsülyedt, az összes ágyúzárvázatait eltávolítottuk és magát a kálót torpedólövésekkel elpusztítottuk, hogy az ellenség kiemelhesse és ismét használhassa.

Egy ellenséges aknakutatót a mely tegnap a Dardanella bejáratához közeledett, Kuv Kale mellett ütegeink egy gránátja eltalálta és elsülyesztette. — Egyébként sem a Dardanella előtt sem a többi hadszíntéren nem történt lényegesebb esemény.

Konstantinápoly, április 5. A főhadiszállás jelenti: Nehány aknahalászó kísérelte a *Dardanellák bejáratának megközelítését, de tüzelésünk elűzte őket.* Az aknahalász kíséretére kirendelt két páncélos cirkáló nagy távolságból egy percre heves tüzelést kezdett, de azután nyomban visszavonult. A többi hadszíntérről nincs jelenteni való.

A Dardanellák bombázása.

Konstantinápoly, április 5.

Ali Hardar Midhat bey bagdadi képviselő megtekintette a Dardanellák erősségeit és konstataulta, hogy valamennyi sérületlen. Az ellenséges hajók csak a aknamezőkig jutottak el. Oroszország felvetetengeri akciója inkább az angol ellen irányul és demonstrálni akarja, hogy ők is résztvesznek a Dardanella ostromában, a mely különben hatástalans volt. Athéni jelentés szerint a szövetségesek flottája siralmas helyzetben van.

Új orosz hajó a Boszporusnál.

Szofia, április 5.

A Boszporusz legutóbbi ostromában a márciusba vízrebocsájtott II. Miklós nevű orosz cirkáló is részt vett.

990. Telefonon éjjel-nappal! Rendeljen Messenger boyt! Pillanat alatt jön! Pénzt takarít meg, gyanút bérautók helyben és vidékre megrendelhetők.

Tatár zászlós kolozsvári kórházban.

Borzalmasnak mondja a magyarok rohamát.

(Saját tud.) A kárpáti harcokban a honvédek többek között elfogtak egy orosz zászlóst, akinek egy éjjeli rohamban a géppuska golyó széljérelvesselték a lábát.

Ott maradt bénán, tehetetlenül az erdő haván, míg a mi szanitéceink felszedték a máris alig élő orosz tisztet. Azután vonatra rakták,

Tamássy.

A przemysl-i hős sereg parancsnokának életéből.

Még zeng a bucsuzó, még sir a temető-ének Przemysl felett. Talán csak századok messzi idején hallott ekkora sirást a három halom, amikor öreg Rakóczy György eregette neki a lengyel korona szerzésnek Erdély színevérágát. Egy somfabottal szökött haza a ropant nagy ur, de serege egy lábíg tatár fog-ságba került, fehér falukba, vörös rögökbe, halvány kertekbe, Krimiába. Soha a fehérvári gyűlés olyan gyászt nem látott. Százötvenezer deli, ép magyar és a vezér, majd fejedelem Kemény János rabszíjjon maradt két esztendeig. — Most mit kutassuk a borzasztó depressziót, ami elfogta az országot. — nem a vár elestekor, hanem két nappal később, amikor a legfelsőbb csálhatatlanság ilyen véresen korigálta magát. Nem huszonötezer, hanem százötven-hétezer a veszteségünk, és ebből az a rettenetes minusz, az a kirohant, az a kivezényelt, az a dalolva halálba vánszorgó tízezer. Egy kemény lélek, egy köszi szánta őket dicsőségre és halálra. Tamássy Árpád honvédtábornagy. Az erősek kirobbanó akaratával rendelkezett és a halaványka siker árnyékáért elföldelt tízezer jó magyart. Mekkora a hősiessége és mekkora a hibája? Kellenek az erősek, kellenek a parancsolók, az individuumban, zsenialitásban többek — de szavuk elharsanása nem meddő ézengés-e, nem színig villám-e, amely sohase épít, csak rögbever?

Tamássy.

Mi legendák járhatnak róla Przemyslben? Itthon nagyon szerették. Mióta a sajtó maga figyelmeztette a közönséget, hogy nem minden úgy van, ahogy írva van, ezt is lehetne, szabadna el nem hinni. De ez igaz, bár igen naiv és tüskés az útja, míg katonák közt hozzájuthatni e pár soros igazsághoz. De a bajtársai mesélnék. Rajongás, tisztelet minden hangjuk róla. Lelkesednek a messzi hőst, közösséget tartanak vele, családjuk ő. Különös, az előléptetéseit, a rendjeleit sorba, időrendbe, egy lélegzetvételre mondja el a régi segédtszije, így:

Fogarassy Tamássy Árpád született 1862-ben, végezte a wiener-neustadti katonaiskolát, kijön mint hadnagy, kis magyar városokban szolgált évekig. Nagy karrierje 1902-ben kezdődik, amikor mint vezérkari őrnagy Bécsbe, a király katonai irodájába kerül. 1903-ban alezredes lesz, ugyanott innen ez évben a vezérkarban való megtartása mellett csapatszolgálatra rendelik. A soproni 18. honvédgyalogezred 2-ik zászlóalj parancsnoka volt. 1904. szeptember 7-én a IV. ügyosztály vezetője lesz a honvédmiszteriumban. 1914-ben még vezérkari ezredessé nevezi ki a király. 1915. október 3-án a honvédmiszterium I. osztályának, a vezérkari osztálynak vezetője lesz. 1910. október 25-én lesz tábornok, 1913. november 2-án altábornagy. 1914-ben a VII. osztály főnöke lesz a hadügy-miniszteriumban, Bécsben.

Megkapja egymásután a III. osztályu vaskoronarendet, katonai érdemkeresztet, III. osztályu spanyol királyi katonai érdemkeresztet, a Lipót-rend lovagkeresztjét, a Ferencz József rend közepkeresztjét a csillaggal, a Signum Laudis fehér szalagon, tehát hadi szolgálatért, az ezüst udvari jubileumi emlékérmét, a Máltai lovagrend nemesi keresztjét.

Nagy szolgálatokat tett, kitünő szervező volt. Ami pompásan bevált a honvédségnél, mind az ő munkája. Tevékeny, aktív, kezdeményező szelleme reorganizálta a régies szellemet. Mint a hadbiztonsági kar főnöke, a katonai felszerelés és ruházás körül nagyszerű újításokat művelt. Gyűlölte a lustát, a frazismondót. Maga naponkint tíz órát dolgozott. Ő szervezte a gazdasági tisztí hivatalokat, ez csak az órévén van a honvédeknek, a közösek-nél nincs. Eredménye, hogy nem kell a kapitánynak a raktárba menni új bakancsért, ha a katonának elrongyolódik a bakancsa. Ez a hivatal nagyszerűen bevált.

Tamássy szerette a sportot. Sokat vadászott, állandóan két kutyával járt. Sokat utazott. Vannak tisztársainál levelei Albániából,

akkorról, amikor Albánia már forrongott. Sorba a levelek Durazzóból, Korfuból, Messinából. Sokat bolyongott a tengeren. Volt yachtja, kis motorcsónakon bebarangolta az Adriát. A feleségével. Gráci nő, nagyon szép, harmonikus életet éltek. Nagyon jó stílusa van. Látni a levelező lapokról, amiket a körülzárt Przemysl-ből juttatott Pestre repülőgépen. Pilóta hozott a várból ujévi köszöntést barátainak. Kéretlen sürgönyök is jöttek, szép, bő levelek. Így, egy ilyen november végén: „Jelentem, hogy kiválóan jól érzem magam, büszkén vezetem csapataimat az ellenség elé. Előbb egy friss tábori harcban, a második lemergi csatában, Przemysl várának védelmében, éjjel-nappali harcban kifáradt seregemmel itt kirohantam, amely kirohanás minden egyes mozdulata oszlopos sarkköve a magyar honvédek dicsőségének.”

Tamássy-nak nem kellett volna menni, vezérkari szolgálattételre volt rendelve. De átvette a 26-ik hadtest parancsnokságát szeptemberben. Október eleje óta a harctéren van. Az ellenség előtt való vitéz magatartásáért kapta, már a harctéren, a hadidiszitményes II. osztályu vaskoronarendet.

Tamássy nagy estélyeket adott Lánchid-utcai lakásán. Udvari légkörben élt sokáig, magával hozta az udvar szokáit. Gyöngéd és lekötözött volt, senki se hitte kívülről vaske-ménységet.

Tisztársaival a végtelenségig szeretetteljes volt. Ha szemlére ment, messzi honvédkerületekbe, négy-öt napig távol volt. Amint megérkezett, feszes bupákban állva, az ajtóban jelentette a kapitány segédtszitének:

— Alásem jelentem bevonulásomat!

Bevonult a históriába, meg fog ítéltetni, mint megítéltetnek mind a rex-ek, a pásztorok akik karikácsattogása egymásnak vadította a nyájukat. Amikorra igaz, szent és objektív hangja lesz a háborúnak, vagyis amikorra a háborúnak nem lesz hangja, mire csönd ül ismeretlen győzre és legyőzöttre, akkorra készítjük, laplájus reménységgel megnyuzott, megnyomorodott idegeinket. Idegeinket és szívünket, aminek el kell bérni a világ milliói veszteségeit, és a családunk egy, két veszteségét, a retteneteset.

Walter Crane.

A nagy világfelfordulásban észre sem vettük, hogy meghalt a nagy angol festőművész, a magyarság igaz barátja, Walter Crane, aki Kolozsvárt is járt magyarországi körútjában, sokan emlékeznek rá szeretettel. Halála alkalmából közöljük róla az érdekes megemlékezést.

A kensingtoni királyi kastély mögött van egy több évszázados, a tetejéig repkénnyel befutott ódon palota. Még Anna királyné lakott benne hajdani boldog időkben. Ez volt a Crane hajléka. Kívül-belül festői szép, meleg, igazi otthon. Minden butordarabja, bronza, üvege, csipkéje, porcellánja évek megértő, becézve őrzött gyűjtése. A nagy ebédlő tömegtelen régi edénye, muranoi poharai, sulyos, patinás ezüstök egy virágerdőben, a falnál végigfekszik egy hosszú, alig két arasznyi széles asztal, elsülyedt hajónak fekete fölgyfájából Morris terve szerint épített alkotmány: rajta katonás sorban egy tucatnyi ragyogó hollandus rézgyertyatartó, melyekben kedves, intimus világ tásban pislóg a viaszgyertya. Az asztalnak csak egyik oldalán ülünk. A másikon Bill, a jóképű, komoly inas szertartásosan adja elénk Mrs. Green konyhaművészetének remekait. Középett, egy finoman képzett, kicsit gótikus fehér trónus-forma pad van, a Mester maga faragta, festette és rajta arany, meg piros betűkkel:

„A seat for three where host and gnest onag, side by side pass toast or jest, and be their number two or three, with elbow room and liberty, what need to wandercast or west.”

„A book for thought, a nook for rest and meet for fasting or for fest, in fair and or equal parts to be a seat for three.”

„Then give jon pleasant company, for yourth or eld a shady tree, a roof for council or sequest, a corner in a homely nest, free, equal, and fraternally a seat for three!”

HIREK

Emlékszem egy megható estére. Aznap reggel a ház urnője korán kiment valami aukcióra. Mikor hazajött, nem mutatta dicsekedve az újonnan szerzett kincset, csak valami titokzatos volt a viselkedésében. Vége volt az ebédnek, egy friss déligyümölcs-piramisban daskáltunk, mikor Bil két hatalmas templomi gyertya-tartóval világítja meg a kandaliót, melynek közepéről óriási virágbokrotat vesz le, hogy előtűnjék egy kép.

Mind meglepetve nézzük... Egy kép. Egy bűbajos, szomorú, finomrajzu, szőke asszonyfej. Lassan ráismerünk. A művész hitvesének menyecskekorából való képe! Az volt a ma szerzett kincs. Évekig vándorolt kalmárkézen és ünnep légyen, hogy hazakerült...

A Mester szeme csupa könny volt. Elmerülve nézte a képet és mérhetetlen gyöngödséggel simogatta asszonyának már-már őszülő fejét.

— Emlékszik, Mary, milyen nyomoruságos napokban fáttem? Alig volt mit ennünk. firtzei szobáskánk türesen állott, hiszen cladtuk lassan mindenünket. Füge volt az eleségünk és a narancsot délben el kellett feleznünk, hogy vacsoránk is legyen. Egyszer egy régis gboltos kopogtat be, alkuszik a még nedvesen friss képre, amely nekem kedvesebb volt mindennél — és elvitte pár rongyos líráért, mert kellett, hogy hús, kenyér, tej jusson a házhoz, hiszen Beatrice akkor már ott élte öntudatlan életét a szived alatt...

... Ott is voltak csöndes, szomorú esték. Az angol-bur háború idején. Sok drága fiut, nemes barátot, lelkes leventét srattunk ott el könyvtelenül, nehéz sóhajással. Akkor festette Crane, a gyönyörű „Béke angyalát“, a kensingtoni múzeum egyik gyöngyét. Béke!...

Pedig harcos is volt: komoly, lelkes szocialista. Első az elsők között William Morriszal fogott össze. A Trafalgar Squaren beszélt nyugodtan és ezrek lelkét korbácsolta fel. Az öreg Nelson, magas márványoszlopáról csodálkozva hallgatta a neki idegen szavakat és meg nem érthette, miért hadonáz légiója az öltöbe szorított érdes murkaszekerek és ezernyi torok miért ordítja vágyát, követelését? Örökös piros selyem nyakkendőjét meglibbentette a Themse felől a szellő és kék szemével belenézett nagy bizakodással — a szebb jövőbe.

A magyar történelmnek három alakját ösmerte. Mátyás királyt, a művészetek dúskezü patronusát (csak azért vágyott Budára, hogy annak a fényes udvarpalotáját lássa, azt hitte, hogy nálunk is a tradíció örzi féltő gondnal a nagy idők emlékeit), a törekvő Hunyady Jánost és Dózsa Györgyöt. Dózsa Györgyöt, a tüzes trón fejedelmét...

Mégis, — pedig abban, amit tapasztalt nálunk, igazán több volt a gyöngeségünk, — mégis nagyon szeretett minket. Nem aradozott Pestért, sőt malterből készült Potemkin városnak mondta, de őszinte szavait hibáink, fogyatékoságaink kipallérozására szánta. Két ember jutott egészen a szívéig, aki rokon volt vele szédületes produktivitás dolgában: Jókai és Szilágyi Dezső. Jókai outhonában egy csodásan szép napot is élt akkor. Lotz, Berzeviczy, Keglevitz István, Franknoi, Vlasics és Fadrusz Londonban is gyakorta szóba kerültek aztán, rokonszenves és megbecsülő emlékezése révén.

Nem pályázott soha, semmi rendjelre, kitüntetésre. Nem kereste fejedelmek árnyékában a fényt és nem is lett belőle soha a királyi születésnapon „Sir Walter“. Bár a felesége járt az udvarhoz, neki sohasem felejtették el, hogy szocialista, hogy csatlakozott Andrew Ried „nev-party“-jához. Nem felejtették el a kongresszusokat, a Labour May Day-t, a dél-afrikai harcon idején rt szözeit és főleg azt a cimrajzot, amelyet William Morris költeményéhez rajzolt, mikor egy londoni tüntetéshez egy munkást — Alfred Linnelt — lelőtt egy buta policeman...

Két éve az olasz király lovág (commandatore) címmel tisztelte meg. Nem örült neki, nem is fodagta volna el, ha az asszonyának nem hízeleg a csecsés „Dame“ praedicatum. A kedves hitvesnek, aki pár héttel megelőzte a halálban, maga keresvén a nyugodalmat, az elmúlást, a Békét...

— **Mennyi ellenséges területet tartunk megszállva?** A sajtóhadiszállásról táviratozzák Budapestre: Egy március huszonötödiki kimutatás szerint szövetségeseinkkel együtt 53.010.013 négyszögkilométernyi ellenséges területet tartunk megszállva 5.492.820 lakóssal.

— **(A hatósági liszt.)** Holnap szerdán reggel kezdik meg a hatósági liszt arusítását. A tanács ma ragasztja ki hirdeteményeit, a mely szerint a kenyérliszt kilója 50 fillér, a kukuricaliszt kilója 46 fillér, a burgonyáé pedig 17 fillér.

— **(A mai művészet.)** Ma este tartják meg a szinkörben a nagy érdeklődéssel várt jótékonyági kabarét. — Ma lesz a sorsjegyek húzása is. Sorsjegyeket még délelőtt 9 óráig lehet vásárolni a Mátyás király-téri hivatalos helyiségben.

— **(Kolozsvári tisztek előléptetése és kitüntetése.)** A hivatalos lap mai száma közli, hogy *Ófelsége Csiki Vidor, Krechs Gyula, Münster István, Steiner Imre* 51-ik gyalogezredbeli, *Versényi Tibor* 62-ik gyalogezredbeli tartalékos hadnagyokat 1915 március elsejeli ranggal főhadnagyként és *Darkó Ákos* 35-ik tábori tüzérezredbeli zászlósnak hadnaggyá nevezte ki. Ugyancsak a hivatalos lap mai száma közli, hogy *Ófelsége dr. Veres Ferencnek*, a 21-ik honvédegy loezred ezredorvosának az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért a *Ferencz József* rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján, *dr. Pülöp Ferenc* ezredorvosnak, *dr. Moriszl Béla, Hegedűs Kálmán* és *Lenyel Ákos* néptőlkelő hadnagynak a „signum laudis“-t adományozta. *Lenyel Ákos* krasznai földbíró és *Lenyel Béla* ügyvéd a Magyar Országgyűlési képviselőnek.

— **(A korzó.)** Megelénkült újra a kolozsvári korzó. A kedves ünnepi napok, a derűs meleg napsugarak kicsábitották házukból az embereket. Az impozáns Mátyás király-téren, mint egy óriási szalónban, hullámoztak fel-alá az embercsoportok; csak lágy, bársonyos szőnyeg helyett színes tojás-héjakon recsegett a sétálók lába. Gyönyörű farka színek, emlékeztetők a tavasz pompájára — úgy amlnt Góthe Faustjában vannak lefestve az ünnepi kirándulók — parfümök kavargó illatos szellői, harangzugás mély komolysága és vidám kacaj folytak — szövődtek egymásba. Uri dámák selyemruháinak finom susogásába gyönyörű kalotaszegi viselet festői öltözkének egyszerűbb zizegése keveredik. — Virággal díszített egyszerű darócruhás legények, frakkos, cilinderes urfiak — minden szép és harmonikus ebben a nagy pittoreszk össze-visszaságban... A zsongó, halk lárma szüntelenül tart, mindenki beszél, tréfál, nevet... Leányok és asszonyok, kiknek oldalán van a kedvese, hozzátartozója, még ha hozzá katona, vagy épenséggel kitüntetett hős megelégedetten, büszkén haladnak mellette, a boldogság szinte ragyog az arcukról.

— **(A húsvéti tojásgyűjtés sikere.)** A sebesült katonák részére eszközölt pirostojás gyűjtés igen szép eredménnyel járt, amennyiben több mint 5000 drb. tojás, sok tészta, stb. gyűlt össze, amelyekből a következő kórházakat látta el a hólgybizottság: a Hunyadi-téri 62-ös, *Ferencz József*-űti, Vöröskereszt egyleti és c-apatkórházakat, a Pasteur-intézetet és a Karolinakórházak néhány pavilonját. Legeredményesebb volt a gyűjtés a Mátyás király-téri rom-kath., magyar-utcai református és a kismester-utcai gör-kath. templomoknál. Kolozsvár lelkészei közreműködésükkel és segítségével lehetővé tették, hogy még az ország folyóknak is végtelen nagy örömet okoztak hólgyeink, mert e

szegény emberek a nekik kiosztott pirostojásokat valószággal esőbolgatták örömlükben, a nagyobb elismerés érdemlik meg.

— **Ne kinezassa magát rheuma, vény, csusz, vagy más hüléses fájdalmaiktól!** nem vegyen egy üveg dr. Biró fele Kasta (vadgesztenye kivonat), mely szer nehany bedörzsölés után a legmakacsabb fájdalma megszunteti. Egy üveg ára használati utasással 2 korona. Főraktár dr. Biró gyógyszerész Kolozsvár.

— **(Azonnal kiadó) egy szobakonyha, szoba, éléskamra villanyvilágítással olcsón, a kiadóban, telefon 204. sz.**

Színház és Zen

Heti műsor a Nemzeti Színházban:

Előadás kezdete 7 órakor.

Kedd: Scherlock Holmes kalandjai. (Utanulással s új szereposztással. Bérlet 136. szám D.)
Szerda: Szibill. Pértelen kívül. Esti előadás félhelyárakkal.)

Műsor április 5-6:

A gyar leánya.

Drama 4 felvonásban.

S még több szép kíséző műsorral együtt

Amerikai milliomos sportja. Természetes

Arany halászat. Humoros.

Balorina szerelme. Humoros.

Helyárak ünnep- és vasárnap kivételével

Pályulülés 80 fill. Zárászek 60 fill. 2-ik hely 40 fill. 3-ik hely 22 fill. 4-ik hely gyermekeknek 12 fillér.

A szerkesztésért felelős:

SZÁSZ ENDRE.

Kiadó laptulajdonos:

Gombos Ferenc „Lyceum“-könyvnyomda.

Telefonszám: 204.

Uránia

Ma, kedden, utoljára

Démoni játék.

Fantasztikus dráma 3 felvonásban. Főszerepben: Neufeld Max, „A kirchfeldi pap“ alakítója.

Legújabb haretéri felvételek!

Elsőrangú kíséző műsor!

Április 7-én, szerdán és 8-án, csütörtökön

Két sláger:

Az áruló gyermeke

Dráma 2 felvonásban.

Titkos házasság.

Dráma 3 felvonásban.